

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Stichting Bescherming Historisch Harlingen
T.a.v. de voorzitter, dhr. Langhout
Noordijs 15
8861 AB Harlingen

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energie en Omgeving

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door
ir. A.F.J. van den Elzen MBA

T 070 379 8964
a.f.j.vandanelzen@minez.nl

Datum **12 JUN 2018**
Betreft Reactie op uw brieven inzake de zoutwinning Havenmond:

Geachte heer Langhout,

Hierbij reageer ik op uw brieven van 14 februari en 9 april jl. waarin u ervoor pleit om voor de toekomstige zoutwinning onder de Waddenzee voor de haven van Harlingen, de veiligheid van de inwoners, hun have en goed beter te borgen dan is gebeurd bij de gaswinning in Groningen.

Allereerst hecht ik eraan te melden dat de mogelijke effecten voor Harlingen door zoutwinning onder de Waddenzee volstrekt onvergelykbaar zijn met de effecten door de gaswinning uit het Groningenveld. Een fundamenteel verschil daarbij vanuit de geologie betreft de kans op aardbevingen. Deze kans is groot als gevolg van de langdurige gaswinning uit het Groningenveld, terwijl deze kans als gevolg van de zoutwinning (vanwege de viscositeit van het zout in de diepe ondergrond) verwaarloosbaar klein is.

Dat gezegd hebbende, ondersteun ik uw initiatief om met alle betrokken partijen tot zodanige afspraken te komen dat deze de inwoners van Harlingen vooraf duidelijkheid bieden over schadeprocedures en veiligheid.

In uw brief van 9 april refereert u aan twee gesprekken die u op 15 maart jl. voerde. Het ene gesprek was met het KEM (Kennnisprogramma Effecten Mijnbouw) waarin u een aantal vragen heeft gesteld die nu meegenomen worden in het onderzoeksprogramma van het KEM. Het andere gesprek was met de Inspecteur-generaal der Mijnen waarin de gedachte van een veiligheidszone voor de kust is verkend en is aangegeven dat de aanpassing van het Meet- en regelprotocol voor de zoutwinning onder de Waddenzee hiertoe eventueel mogelijkheden kan bieden.

Voorafgaand aan de verlening van het definitieve instemmingsbesluit met het winningsplan Havenmond is, naar aanleiding van een brief van de gemeente Harlingen van 14 januari 2015, door Frisia Zout B.V. (hierna: Frisia) een nulmeting op maat toegezegd. Dit ondanks het feit dat er slechts een minimale bodemdaling door de zoutwinning in de stad Harlingen wordt verwacht. Voor deze nulmeting zal een extern bureau een selectie maken van de te bemeten panden, waarbij ook een aantal referentiepanden zal worden bemeten (in totaal ca. 10 panden). Frisia heeft aangegeven naast de nulmeting de betreffende panden ook regelmatig te willen monitoren, om de ontwikkeling van de panden te volgen in de

Ons kenmerk
DGEM-EO / 18075714

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

tijd. Uw betrokkenheid bij de nadere invulling hiervan kan eveneens bijdragen aan uw doelstelling.

Van de zes punten die zijn genoemd in de door de Harlinger bevolking gesteunde motie geeft u aan dat er drie al voldoende zijn afgedekt en dat er een goede basis is om de resterende punten verder te concretiseren.

Voor uw verzoek om toepassing van een wettelijk bewijsvermoeden refereer ik aan mijn eerdere opmerking dat de effecten door de aanstaande zoutwinning onder de Waddenzee volstrekt onvergelijkbaar zijn met de problematiek door de gaswinning uit het Groningenveld. Het principe van het wettelijk bewijsvermoeden geldt uitsluitend voor de gaswinning uit het Groningenveld, omdat alleen daar sprake is van een groot aantal vergelijkbare schadegevallen waarvan het aannemelijk is dat die het gevolg zijn van de aardgaswinning in dat gebied. Daarom is er ook geen sprake van rechtsongelijkheid. Deze stellingname van de minister is bevestigd door de Raad van State in haar uitspraak 201607953/1/A1 van 19 april 2017 inzake de gaswinning Oppenhuizen.

In de Mijnbouwwet (artikel 135) is voorzien in een Waarborgfonds mijnbouwschade. Dit fonds voorziet in vergoeding van mijnbouwschade (ook door zoutwinning) indien de betreffende mijnbouwonderneming daartoe niet meer in staat is omdat deze insolvent is of niet meer bestaat. U refereert in uw brief aan een door Frisia in te stellen apart schadefonds, analoog aan dat voor Barradeel II, om toegekende schadeclaims in Harlingen door de zoutwinning snel te laten uitkeren. Allereerst is hierbij van belang dat, op basis van de huidige wet- en regelgeving, onomstreden is dat schade veroorzaakt door deze zoutwinning vergoed dient te worden door Frisia. Gegeven het feit dat ook Frisia dit onderkent, is het de vraag of een schadefonds nodig is om het beoogde doel (een snelle uitkering van toegekende schadeclaims) te realiseren. Naar ik begrijp vindt hierover constructief overleg plaats tussen uw Stichting en Frisia. Ik wacht de uitkomst hiervan graag af, alvorens hierover een standpunt in te nemen.

Voor het draagvlak bij inwoners voor de zoutwinning is een adequate schadeafhandeling essentieel. Het moet voor omwonenden duidelijk zijn dat als er schade optreedt door een mijnbouwactiviteit, deze door de mijnbouwonderneming vergoed zal worden. Ook moet helder zijn hoe wordt omgegaan met schades waarvan niet zeker is of deze al dan niet zijn veroorzaakt door de mijnbouwactiviteit. Daarom is op 21 september 2017 de Technische commissie bodembeweging (Tcbb) verzocht de mogelijkheden te verkennen voor een betere en zo mogelijk uniforme afhandeling van mijnbouwschades in Nederland. Op 28 februari 2018 is het betreffende Tcbb-advies uitgebracht, dat bij brief van 30 mei 2018 (zie bijlage) aan de Tweede Kamer is toegestuurd. De minister geeft daarin aan de strekking van dit Tcbb-advies op hoofdlijnen te ondersteunen en na de zomer te komen met een nadere uitwerking daarvan.

De besluiten voor de zoutwinning onder de Waddenzee door Frisia, waaronder het instemmingsbesluit met het winningsplan Havenmond, dateren van juni 2015 en

zijn ondertussen onherroepelijk. De Raad van State heeft op 23 november 2016 uitspraak gedaan in de beroepsprocedure (201505450/1/AI), met als uitkomst dat de door Frisia voorgenomen zoutwinning onder de Waddenzee doorgang kan vinden. Van veranderde omstandigheden of gewijzigde inzichten ten aanzien van gronden als genoemd in artikel 36, eerste lid, van de Mijnbouwwet is voor de zoutwinning Havenmond op dit moment geen sprake, zodat een wijziging van het ondertussen onherroepelijk vastgestelde instemmingsbesluit Havenmond op basis van artikel 36, derde lid, Mijnbouwwet, niet is te rechtvaardigen. Overigens is een wijziging van de voorschriften van het instemmingsbesluit Havenmond ook niet noodzakelijk om uw doelstelling te realiseren.

Ik ondersteun de gezamenlijke inspanning van alle betrokken partijen en zie de uitkomst daarvan, gegeven hetgeen reeds is gerealiseerd, met vertrouwen tegemoet. Daarnaast zal ook de nadere uitwerking van genoemd Tcbb-advies, waarbij ook zal worden ingegaan op de zoutwinning, positief kunnen bijdragen aan de doelstelling van uw initiatief.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze:

drs. J.M.C. Smallegenbroek
directeur Energie en Omgeving